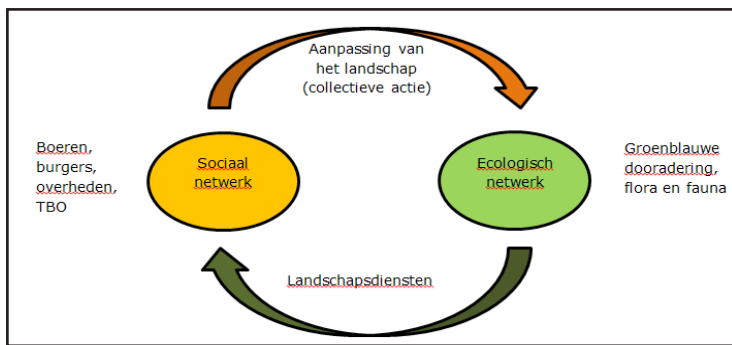

Groenblauwe Schakels

Experimenteren met een markt voor landschapsdiensten als motor voor gebiedsontwikkeling

Provincie Zuid Holland, twee waterschappen, veelzijdig boerenland/Stichting Gouwe Wiericke Alterra experimenteren gezamenlijk met een nieuwe manier van gebiedsontwikkeling: Hoe kunnen boeren en overheden een markt voor landschapsdiensten ontwikkelen en bouwen aan een groter netwerk van vragers en aanbieders van deze diensten? We zijn een leerproces gestart met overheden en boeren, later betrekken we ook met burgers, bedrijven en natuurbeherende organisaties. Alterra Wageningen UR ondersteunt en monitort het proces en brengt kennis en concepten in.

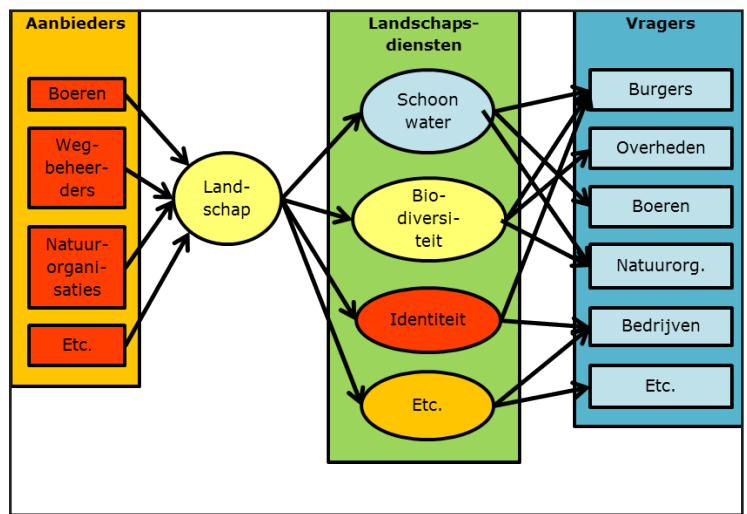
Het huidige agrarische landschap is vaak maximaal ingericht voor één dienst: voedselproductie. Andere diensten, zoals waterberging, recreatie en natuurlijke plaagbestrijding komen dan in de knel. Voor boeren is het makkelijk om hun voedselproducten te vermarkten, voor andere landschapsdiensten is dat veel minder makkelijk. Met als risico dat het landschap het gebied en de maatschappij minder, of schraler landschapsdiensten levert.

Voor een goed functionerend landschap voor water en ecologie zijn fysieke verbindingen nodig, waarvoor meerdere boeren met elkaar moeten samenwerken. De boeren zelf hebben de gebiedskennis die nodig is om die sociale en fysieke verbindingen te maken en te onderhouden. Bovendien weten zij hoe het landschapsbeheer het beste te combine-

ren is met de rest van het boerenbedrijf. Zij kunnen optimaliseren en innoveren.

Om dat onderling goed te kunnen doen, hebben zij naast een behoorlijke betaling, ook vertrouwen en speelruimte nodig van hun 'klanten'. De overheden zijn echter nu nog gewend om vrij specifieke eisen te stellen met betrekking tot de uitvoering van agrarisch natuurbeheer. Daarnaast willen zij graag goed kunnen verantwoorden hoe het belastinggeld is besteed. En zij vragen zich af of de boerencolectieven wel voldoende ecologische kennis hebben om zo'n complex landschapsontwerp te maken. Wat voor soort afspraak er nodig is tussen vragers en aanbieders voor een goed functionerend sociaal-ecologisch netwerk, is één van de vragen binnen Groenblauwe Schakels.

De vragen van Groenblauwe Schakels zijn heel actueel vanwege de ontwikkeling van een nieuw stelsel voor agrarisch natuurbeheer. Dit gaat uit van meer verantwoordelijkheid in gebieden en van verbreding van doelen en het aantal vragers.

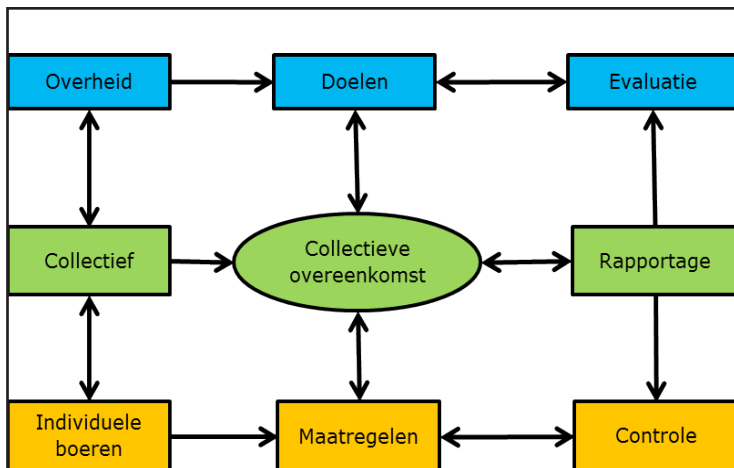

Groenblauwe Schakels

Leren in de praktijk in
De Gouwe Wiericke

In het studiegebied 'De Gouwe Wiericke', een veenweidegebied in het Groene Hart, leren we hoe dat in de praktijk kan werken. Dit gebied ligt rond Bodegraven en is het werkgebied van Stichting De Gouwe Wiericke, een samenwerking tussen 3 agrarische natuurverenigingen. Het gebied anticipeert hiermee op de veranderingen die het nieuwe stelsel van agrarisch natuurbeheer met zich meebrengt. Door te werken aan het sociale netwerk werken we aan een landschap dat meer en betere landschapsdiensten levert, waarvan het sociale netwerk in de toekomst weer profiteert. In dit proces ontwikkelt het gebied ook meer zelfsturing.

We gaan op zoek naar het midden-niveau voor afspraken tussen vragers en aanbieders van landschapsdiensten. Startpunt is de vraag naar landschapsdiensten en hoe deze wordt verwoord. Hoe kan je mogelijkheden bieden voor flexibiliteit in het aanbod? Hoe kunnen aanbieders tot een kwalitatief hoogwaardig aanbod? Op welk niveau geven de afspraken voldoende zekerheid dat ze geleverd worden voor de vragers?

We organiseren een proces met vragers en aanbieders van landschapsdiensten in het gebied, met als doel een gezamenlijke ambitie voor het gebied te realiseren. Dit doen we door bijeenkomsten en werksessies te organiseren met vragers en aanbieders samen, met alleen vragers of alleen aanbieders. Gedurende het proces breiden we de vragers en aanbieders van landschapsdien-

sten uit. Resultaten van dit proces zijn afspraken over de korte termijn tussen vragers/overheden en aanbieders/boeren over maatregelen, waarbij we van maatregelen naar het middenniveau willen. Korte termijn afspraken worden in een pilot uitgevoerd, om ervaring op te doen. Voor perspectieven en overeenkomsten voor de langere termijn gaan we bouwen aan een groter netwerk van vragers en aanbieders van landschapsdiensten, zoals burgers, bedrijven en gemeenten.

Voorbeelden van werksessies :

- Ontwerpworkshop: welke maatregelen willen clusters van aangrenzende boeren aanbieden?
- Vraag-aanbodworkshop: over welke maatregelen kunnen boeren en overheden het eens worden?
- Synergie-workshop: waar kunnen de doelen van de verschillende overheden elkaar versterken?

Meer informatie:

Sabine van Rooij, Alterra, Wageningen UR,

sabine.vanrooij@wur.nl

Yvonne Oostdam, Stichting Gouwe Wiericke,

yvonne@oostdamj.nl

Rob Ligtenberg, Provincie Zuid-Holland,

rjm.ligtenberg@pzh.nl